	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία:
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΚΕΙΜΕΝΟ

Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Vēientānam praedam non aequo iure divīsam, absens dictātor est factus; is Gallos iam abeuntes secūtus est: quibus interemptis aurum omne recēpit. Quod illic appensum civitāti nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensātum est.

Opibus urbis nolīte confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consultūrum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementōte rem publicam in extrēmo discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthāgo delēta est.

Bello Latīno T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit. Is cum aliquando castris abīret, edixit ut omnes pugnā abstinērent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitāvit et a duce hostium his verbis proelio laccessītus est: «Congrediāmur, ut singulāris proelii eventu cernātur, quanto miles Latīnus Rōmāno virtūte antecellat». Tum adulescens, viribus suis confīsus et cupiditāte pugnandi permōtus, iniussū consulis in certāmen ruit;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε το κείμενο.

Μονάδες 40

B1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις:

exilio: γενική ενικού αριθμού

iure: αιτιατική ενικού αριθμού

nomen: ονομαστική πληθυντικού αριθμού

omne: αφαιρετική ενικού αριθμού

opibus: αιτιατική ενικού αριθμού

urbis: γενική πληθυντικού αριθμού

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

filius: κλητική ενικού αριθμού

nobili: ονομαστική πληθυντικού αριθμού

genere: γενική ενικού αριθμού

verbis: αφαιρετική ενικού αριθμού

Μονάδες 10

B2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

est factus: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα και υποτακτικής παρατατικού

secutus est: α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα

recepit: απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου

dedit: β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού και α' ενικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα

dicitur: β' ενικό οριστικής και προστακτικής ενεστώτα

confidere: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα και υπερσυντελικού

credideritis: γ' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού και υπερσυντελικού

abiret: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα και α' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα

abstinerent: β' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα και σουπίνο

cernatur: απαρέμφατο μέλλοντα και γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

qui: αιτιατική πληθυντικού αριθμού

neminem: γενική ενικού αριθμού

vos: δοτική ενικού αριθμού

ipsi: αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

is: δοτική πληθυντικού αριθμού

his: δοτική ενικού αριθμού

Μονάδες 6

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

B4. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
aequo		
nimia		
		extremo
nobili		

Μονάδες 4

Γ1. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και εκφράσεων: **propter praedam, iure, dictator, omne, opibus, vobis, consulturum esse, rem publicam, pugna, eventu.**

Μονάδες 10

Γ2. Να εκφράσετε την απαγόρευση με άλλο τρόπο: **Opibus urbis nolite confidere.**

Μονάδες 2

Γ3. Να αναγνωρίσετε το είδος των μετοχών και να τις αναλύσετε στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις: **divisam, absens, abeuntes, appensum.**

Μονάδες 8

Γ4. Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση «**Is dicebat**»: **Bello Latīno T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit.**

Μονάδες 4

Γ5. Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία:

Is cum aliquando castris abiret, edixit

qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Vēientānam praedam non aequo iure divisam

Μονάδες 4

Γ6. Να μετατρέψετε την παράθεση στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση: **Bello Latīno T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit.**

Μονάδες 2

2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2016
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία: Τρίτη 27 Δεκεμβρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α1. Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος είχε παραμείνει εξόριστος για πολύ καιρό στην Αρδέα, εξαιτίας της λείας από τους Βήιους, η οποία δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια, εκλέχτηκε δικτάτορας, αν και απουσίαζε· αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες, ενώ ήδη αποχωρούσαν: αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομά του στην πόλη: ονομάζεται δηλαδή Πίσασυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι.

Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας. Μην πιστέψετε πως θα ενδιαφερθεί κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι κάποτε η πολιτεία βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!». Κι αμέσως άρχισε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, στη διάρκεια του οποίου καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

Στον Λατινικό πόλεμο, ο Τίτος Μάνλιος, ύπατος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταζε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και προκλήθηκε σε μάχη από τον αρχηγό των εχθρών με αυτά τα λόγια: «Ας μονομαχήσουμε, για να κριθεί από την έκβαση της μονομαχίας πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνά τον Ρωμαίο σε ανδρεία». Τότε ο νεαρός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2016
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

παρακινημένος από την επιθυμία του για μάχη, όρμησε στον αγώνα αντίθετα με την διαταγή του υπάτου·

B1.

exilio: exilii/exili

iure: ius

nomen: nomina

omne: omni

opibus: opem

urbis: urbium

filius: fili

nobili: nobilia

genere: generis

verbis: verbo

B2.

est factus: fiunt - fieret

secutus est: sequamur - secuturi simus

recepit: recipere - recepisse

dedit: dabatis - dedero

dicitur: diceris - dicere

confidere: confidet – confisus erat

credideritis: crederent - credidissent

abiret: abeunt – abituri simus

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2016
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

abstinerent: abstinetote - abstentum

cernatur: cretum iri – conspecti sunt

B3. qui: quos

neminem: nullius

vos: tibi

ipsi: ipsum

is: eis/iis/is

his: huic

B4.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
aequo	aequiore	aequissimo
nimia	magis nimia	maxime nimia
extrero	exteriore	extremo
nobili	nobiliore	nobilissimo

Γ1.

propter praedam: εμπρόθετος εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *divisam*

iure: αφαιρετική του τρόπου στο *divisam*

dictator: κατηγορούμενο στο *est factus*

omne: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *aurum*

opibus: αφαιρετική του μέσου στο *confidere*

vobis: δοτική προσωπική κτητική στο *est*

consulturum esse: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο *credideritis*

rem publicam: υποκείμενο, ετεροπροσωπία στο απαρέμφατο *fuisse*

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2016
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

pugna: αφαιρετική απομάκρυνσης στο abstinerent

eventu: αφαιρετική που δηλώνει το σημείο εκκίνησης για κρίση στο cernatur

Γ2. Ne opibus urbis confisi sitis.

Γ3.

divisam: quae divisa erat

absens: etsi aberat

abeuntes: dum abeunt – cum abirent – cum abibant

appensum: quod appensum erat – quo appensum esset

Γ4. Is dicebat bello Latīno T. Manlium consulem nobili genere natum exercitui Rōmanōrum praefuisse.

Γ5.

Is cum aliquando castris abiret: Είναι μια δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό -διηγηματικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει τη βαθύτερη σχέση αιτίας – αιτιατού μεταξύ κύριας και δευτερεύουσας πρότασης. Ειδικότερα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (abiret), γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (edixit) και δηλώνει σύγχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο edixit.

qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Vēientānam praedam non aequo iure divisam: Είναι μια δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο Camillus. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει πραγματικό γεγονός. Ειδικότερα, εκφέρεται με χρόνο υπερσυντέλικο, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2016
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Γ6. Bello Latīno T. Manlius **qui consul erat** nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit.